

OLIMPIADA NAȚIONALĂ *LECTURA CA ABILITATE DE VIAȚĂ* - OLAV

Etapa locală

09 februarie 2025

NIVELUL 2 – clasele a VII-a și a VIII-a

Varianta 2

Înainte de a răspunde la cerințele formulate, citește cu atenție precizările de mai jos.

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- În cazul subiectelor care presupun încadrarea într-o limită de rânduri, vei numerota fiecare rând pe care îl vei scrie.
- În cazul cerințelor în care limita maximă de rânduri este precizată, nu se vor lua în considerare rândurile excedentare.
- Timpul de lucru este de trei ore.

Citește cu atenție fiecare text, apoi cerințele și răspunde, pe foaia de examen, la fiecare dintre acestea.

SUBIECTUL I

30 de puncte

SCRISOAREA PENTRU REGE

de Tonke Dragt

Tiuri își îndreptă spinarea și privi pe fereastră. Nu vedea nimic, nici măcar o umbră, astfel încât ar fi putut crede că își imaginase totul. De-ar fi fost așa! Chiar nu putea să facă ce îl rugase acea voce, oricât de stăruitoare ar fi fost. Își îngropă fața în palme și încercă să își alunge toate gândurile din minte, însă auzi din nou vocea foarte clar, deși nu era decât o șoaptă:

- Deschideți ușa, pentru numele lui Dumnezeu!

Ce să facă? N-avea voie să deschidă ușa... dar dacă era un om aflat la ananghie, un fugar care căuta un refugiu?

Ciuli urechile. Era iar liniște în jur, însă vocea încă îi răsuna în urechi; n-avea s-o uite niciodată. Ah, de ce a trebuit să se întâmple asta tocmai atunci? De ce a trebuit să audă tocmai el acea rugămintă? Nu îi era îngăduit să-i răspundă, dar știa că n-avea să aibă liniște până ce n-o va face.

Șovăi, apoi luă o hotărâre. Se ridică încetîșor în picioare, înțepenit după ce stătuse atât de mult timp îngenunchat pe pardoseala rece. Începu să se furișeze tiptil spre ușă, pipăind de-a lungul peretelui. Din când în când, privea în urmă spre prietenii lui. Nu credea că observaseră ceva, dar apoi Arman se uită spre el. Știa că Arman nu l-ar fi trădat niciodată.

Păru să dureze o veșnicie până ajunse în pronaos*. Mai aruncă o ultimă privire în urmă spre prietenii săi, spre altarul cu scuturile de deasupra, spre lumina celor patru lumânări și umbrele întunecate din jur, dintre coloane și de sub bolți, apoi se îndreptă spre ușă și puse mâna pe cheie.

„Dacă deschid”, se gândi, „voi încălca regulile”. „Și mâine nu voi mai fi uns cavaler.”

Învârti cheia, întredeschise ușa și privi afară în întuneric.

În prag, stătea un bărbat înfășurat într-o rasă de călugăr, cu gluga trasă pe ochi. Tiuri nu-i putu distinge trăsăturile, era prea întuneric. Deschise ușa mai larg și așteptă în tăcere ca bărbatul să spună ceva.

- Mulțumesc! șopti necunoscutul. Tiuri păstra tăcerea.

Necunoscutul așteptă o clipă și apoi rosti, tot în șoaptă.

- Îți cer ajutorul! E o problemă de viață și de moarte! Când Tiuri nu-i dădu niciun răspuns, continuă:

- Vrei să mă ajuți?... Vrei să mă ajuți? Cerule! De ce nu spui nimic?

- Cum v-aș putea ajuta? șopti Tiuri. De ce-ați venit aici? Nu știți că mâine voi fi învestit cavaler și că n-am voie să vorbesc cu nimeni?

- Ba știu, răspunse străinul. De aceea am și venit până aici.

- Mai bine vă duceți în altă parte, șopti Tiuri supărat. Am încălcat regulile și nu mai pot să primesc mâine titlul de cavaler.

- Ba vei primi pe merit titlul de cavaler, spuse străinul. Un cavaler nu trebuie să sară în ajutor când i se cere? Vino afară și îți voi povesti ce trebuie să faci pentru mine. Repede, repede, nu avem timp!

„Acum”, se gândi Tiuri, „dacă tot am vorbit și am deschis deja ușa, de ce n-aș ieși și din capelă?”

Necunoscutul îl luă de mână și-l trase după el de-a lungul fațadei. Mâna lui era osoasă și zbârcită la atingere, mâna unui bătrân. „Și vocea îi este bătrânească”, se gândi Tiuri. „Oare cine o fi?”

Străinul se opri în dreptul unei firide mici.

- Să ne ascundem aici, șopti el, și să vorbim încet, să nu ne audă nimeni.

Odată intrați, îi dădu drumul mâinii lui Tiuri și îl întrebă:

- Cum te cheamă?

- Tiuri, răspunse tânărul.

- Ah, Tiuri, în tine voi putea avea încredere.

- Ce vreți de la mine?

Necunoscutul se aplecă spre el și șopti:

- Am aici o scrisoare, o scrisoare foarte importantă. Aș putea spune că soarta întregului regat depinde de ea. O scrisoare pentru regele Unauwen.

Regele Unauwen! Tiuri auzise multe despre el. Domnea peste pământul de la apus de munți și avea renumele unui domnitor nobil și drept.

- Scrisoarea trebuie să fie dusă regelui, spuse necunoscutul. Cât mai repede posibil.

- Doar nu vreți... începu Tiuri neîncrezător.

- Nu, îl întrerupse bătrânul. Cel ce va duce scrisoarea e Cavalerul Negru cu Scut Alb. În acest moment, se află în pădure, la hanul Yikarvara. Pe tine te rog doar să-i înmânezi scrisoarea. Eu n-o pot face; sunt bătrân și mă urmăresc dușmanii.

- De ce nu-i cereți altcuiva? întrebă Tiuri. Cetatea e plină de cavaleri; sunt destui oameni în care vă puteți încrede.

- Nu-i pot cere asta niciunuia dintre cavaleri. Bat prea mult la ochi. Nu ți-am zis că sunt dușmani peste tot? În toată cetatea stau spioni la pândă, așteptând să fure scrisoarea. Nu, un cavaler vestit nu mi-ar fi de niciun folos. Am nevoie de cineva care nu e cunoscut și nu atrage atenția. Dar, în același timp, trebuie să mă bizui că-i pot încredința scrisoarea. Cu alte cuvinte, caut pe cineva care e cavaler și totuși nu e! Tu ești cel de care am nevoie: ai fost găsit vrednic să fii uns mâine cavaler, dar, în același timp, ești tânăr și încă nu ți s-a dus vestea. Știu că pot avea încredere în tine.

La aceste cuvinte, Tiuri nu avu cum să-l contrazică. Încercă din nou să-i distingă trăsăturile, fără să reușească.

- Scrisoarea e de mare însemnătate?

- Însemnătatea ei e mai presus de cuvinte! Haide, nu mai sta pe gânduri, continuă străinul cu glas tremurător. Așa pierzi prea mult timp! Aici, în apropiere, în spatele capalei, e un cal la

pășcut; dacă îl iei, poți ajunge la han în trei ore. Dacă îi dai pinteni, poți ajunge și mai degrabă. Acum e aproape unu și un sfert. La șapte poți fi înapoi, când vin să te ia oamenii regelui Dagonaut. Te rog, fă ce îți cer!

Tiuri simțea că nu putea refuza. Regulile pe care trebuia să le urmeze un viitor cavaler erau importante, dar acest apel la ajutor era și mai important.

- O voi face. Dați-mi scrisoarea și spuneți-mi cum pot găsi hanul.

- Mulțumesc! oftă bătrânul și continuă repede, în șoaptă: Hanul se numește Ykarvara. Știi conacul de vânatoare al regelui Dagonaut? În spatele lui, un drum îngust o ia spre nord-vest. Mergi pe el până ce ajungi la un luminis în pădure. De acolo pornesc două poteci; ia-o pe poteca din stânga și vei ajunge numaidecât. În ceea ce privește scrisoarea, jură pe onoarea ta de cavaler să o ocrotești ca pe propria-ți viață și să n-o dai nimănui decât Cavalerului Negru cu Scut Alb!

- Încă nu sunt cavaler, spuse Tiuri, dar, dacă aș fi, aș jura pe onoarea mea de cavaler.

- Bine. Dacă va vrea cineva să-ți fure scrisoarea, trebuie să o distrugi, dar numai dacă e cu adevărat nevoie. Ai înțeles?

- Am înțeles.

- Și ține bine minte: când ai ajuns la Cavalerul Negru cu Scut Alb, trebuie să-l întrebi: *De ce ți-e alb scutul?* Atunci, el va răspunde: *Pentru că în alb sunt toate culorile.* Apoi, te va întreba: *De unde vii?* Tu trebuie atunci să răspunzi: *Vin de departe.* Abia după aceea îi poți încredința scrisoarea.

- Parola, mormăi Tiuri.

- Întocmai, parola. Știi acum ce trebuie să faci?

- Da, zise Tiuri. Dați-mi scrisoarea.

- Încă ceva, spuse străinul. Fii prevăzător; umblă cu băgare de seamă să nu te urmărească cineva. Uite aici scrisoarea; ai mare grijă de ea.

Tiuri luă scrisoarea. Era turtită și micuță și simțea că avea pecete. O puse cu grijă sub cămașă, pe piept.

- N-o pierzi dacă o ții așa?

- Nu, e un loc sigur.

Necunoscutul îi apucă mâinile și i le strânse:

- Mergi atunci. Dumnezeu să te aibă în pază!

Apoi dădu drumul mâinilor lui Tiuri, se întoarse și dispăru în beznă.

Tiuri așteptă o clipă, apoi se îndreptă în grabă și fără zgomot în cealaltă direcție. Privi pe ferestrele slab luminate ale capelei, unde prietenii săi stăteau încă de veghe în fața altarului. „Hai, trebuie să mă grăbesc”, își zise în sinea lui.

Și plecă în căutarea pajiștii unde, după spusele străinului, trebuia să găsească un cal.

*pronaos = parte a bisericilor creștine, situată la intrare, care precedă naosul

A. (2 punct: 0,50 p. pentru fiecare răspuns corect)

Scrie, pe foaia de concurs, litera corespunzătoare răspunsului corect.

1. Tiuri este:

- a. un călugăr bătrân.
- b. un tânăr cavaler.
- c. un vizitator misterios.
- d. un viitor cavaler.

2. În dialogul dintre Tiuri și Cavalerul Negru cu Scut Alb, a treia replică este:

- a. *Vin de departe.*

- b. Pentru că în alb sunt toate culorile.
c. De unde vii?
d. De ce ți-e alb scutul?

3. Tiuri trebuie să ducă scrisoarea:

- a. Cavalerului Negru cu Scut Alb, care-l așteaptă la han.
b. Cavalerului Yikarvara, care-l așteaptă la han.
c. Călugărului Negru cu Scut Alb, care-l așteaptă la han.
d. Regelui Unauwen, care domnea peste pământul de la Apus de munți.

4. Drumul parcurs de Tiuri, de la capelă spre han și apoi invers, durează aproximativ:

- a. o oră și un sfert.
b. trei ore.
c. cinci ore.
d. șase ore.

B. (4 puncte: 0,50 p. pentru fiecare idee plasată corect)

Stabilește ordinea din text a următoarelor idei, apoi notează pe foaia de concurs doar cifrele corespunzătoare acestora, într-o casetă similară celei de mai jos:

--	--	--	--	--	--	--	--

1. Călugărul îi spune lui Tiuri că o scrisoare trebuie dusă regelui Unauwen imediat.
2. Tiuri se hotărăște să deschidă ușa.
3. Tiuri jură că va ocroti scrisoarea.
4. O voce îl roagă pe Tiuri să deschidă ușa.
5. Tiuri trebuie să ducă scrisoarea Cavalerului Negru cu Scut Alb.
6. Aflând parola de recunoaștere a cavalerului, Tiuri pleacă să îndeplinească misiunea.
7. Călugărul îl întreabă pe Tiuri dacă vrea să îl ajute.
8. Tiuri întreabă cum va găsi hanul.

C. (12 puncte: 3 puncte pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Răspunde, pe foaia de concurs, prin enunțuri, la fiecare din următoarele cerințe:

1. Identifică două reguli pe care le încalcă Tiuri în seara prezentată în fragment.
2. Menționează motivul pentru care bătrânul călugăr nu cere unui cavaler să ducă scrisoarea.
3. Precizează două indicii despre epoca în care se petrece acțiunea din fragment.
4. Explică rolul pe care îl au întrebările puse de Tiuri în secvența:

„Ce să facă? N-avea voie să deschidă ușa... dar dacă era un om aflat la ananghie, un fugar care căuta un refugiu?

Ciuli urechile. Era iar liniște în jur, însă vocea încă îi răsună în urechi; n-avea s-o uite niciodată. Ah, de ce a trebuit să se întâmple asta tocmai atunci? De ce a trebuit să audă tocmai el acea rugămintă?”

D. (12 puncte)

Redactează un text, de cel mult 20 de rânduri, în care să prezinți punctul tău de vedere în legătură cu alegerea lui Tiuri de a deschide ușa bătrânului. Vei avea în vedere motivarea răspunsului și valorificarea textului dat.

SUBIECTUL al II-lea

20 de puncte

DICȚIONAR DE SIMBOLURI

de Jean Chevalier, Alain Gheerbrant

Instituția cavaleriească a putut să dispară chiar mult înainte de sfârșitul Vechiului Regim. Cavalerul, însă, dăinuie nu numai în literatura occidentală a Evului Mediu, ci și în toate literaturile moderne. Ideea de cavaler, chiar în afara istoriei sale, este un element al culturii universale și un tip superior de umanitate. Chiar dacă nu mai corespunde unor realități din cadrul instituțiilor, ea exprimă totuși, sub formă de simboluri, un anumit număr de valori.

Idealul cavaleresc s-ar putea rezuma printr-un acord de loialitate desăvârșită față de anumite credințe și angajamente cărora li se supune cineva toată viața. Acest ideal exprimă refuzarea corupției din jur, mai ales sub aspectul ei de felonie*, de care cavalerii nu sunt cu totul scutiți. Deși nu toți cavalerii sunt modele perfecte, unii dintre ei dovedesc totuși un mare rafinament în comparație cu moravurile vremii lor, la a căror împlânzire contribuie. Aici însă nu istoria lor ne interesează, ci semnificația tipului pe care ei îl reprezintă. Dacă simbolul cavalerului este de-a întregul interiorizat, adică dacă se referă doar la lupta spirituală, atunci el tinde să se confunde cu acela al Sfântului și în acest sens pot fi citate exemplele pe care le reprezintă Ludovic cel Sfânt sau Sfântul Ignățiu de Loyola.

Cavalerul aparține unei clase de luptători. Cezar este cel care a desemnat prin termenul cavaleri (*equites*) întreaga clasă războinică a celților, opunându-i clasei sacerdotale (*druides*) [...]

Simbolul cavalerului se înscrie deci într-un complex de luptă și într-o intenție de a spiritualiza lupta. Această spiritualizare se realizează fie prin alegerea unei cauze superioare, fie prin noblețea mijloacelor folosite, fie prin admiterea cavalerului într-o societate de elită, fie prin căutarea unui superior de excepție, căruia cavalerul să-i jure credință. Dorința supremă a cavalerului este să participe la o acțiune importantă, care să se distingă printr-un caracter superior din punct de vedere moral și, într-un fel, sacru.

Cavalerismul imprimă un stil războiului, la fel și dragostei și morții. Dragostea este trăită ca o luptă și lupta ca o dragoste. Cavalerul se sacrifică și pentru una, și pentru alta, până la moarte. El luptă împotriva tuturor forțelor răului, inclusiv a instituțiilor societății când ele par să-i încalce exigențele sale interioare.

Patronul cavalerilor este arhanghelul Mihail, care s-a ilustrat în lupta sa cu diavolul, pe care îl doboară, și împotriva armatei răului, pe care o pune pe fugă. Imaginea sa de erou cu casca pe cap, platoșa pe piept și lance în mână obsedează mințile exaltate sau inimile generoase, doritoare să se dăruiască pentru binele omenirii. Idealul cavaleresc pare să nu poată fi despărțit de o anumită feroare religioasă.

Cavalerul nu este însă doar imaginea a ceea ce poate deveni un om. El este și o făptură dorită, lângă a cărei inimă duioasă și plină de curaj râvnești să-ți afli limanul liniștii.

Adevăratul cavaler este cel care participă, asemeni lui Parsifal, la căutarea Sfântului Graal și de la care lumea așteaptă înalta hrană, hrana cerească: este cel care, prin toate aventurile vieții, te duce către inima Palatului spiritual.

*felonie = trădare

A. (8 puncte: 2 p. pentru răspunsul corect la fiecare dintre cerințe)

Formulează, în enunțuri, răspunsuri la fiecare dintre cerințele de mai jos.

1. Numește două valori ale cavalerului.
2. Transcrie un pasaj în care se evidențiază spiritul de sacrificiu al cavalerului.
3. Precizează în ce constă „idealul cavaleresc”.
4. Explică, în 3-5 rânduri, simbolul cavalerului prin prisma intenției sale de „a spiritualiza lupta”.

B. (12 puncte)

Jean Chevalier și Alain Gheerbrant afirmă: „Cavalerul nu este însă doar imaginea a ceea ce poate deveni un om. El este și o făptură dorită, lângă a cărei inimă duioasă și plină de curaj râvnești să-ți afli limanul liniștii”.

Redactează un text, de cel mult 20 de rânduri, în care să-ți exprimi punctul de vedere cu privire la rolul cavalerului în societate, valorificând textul propus și experiența personală.

SUBIECTUL al III-lea

10 puncte

(Se vor acorda 2 puncte pentru cerința 1, respectiv câte 4 puncte pentru cerințele 2 și 3.)

Răspunde la cerințele formulate mai jos, referitoare la textul multimodal.

1. Precizează locul și anul apariției cărții *Cavaleri și castele*.
2. Ce semnificație ar putea avea titlul seriei în care a apărut cartea *Cavalerul misterios*?
3. Explică, într-un text de cel mult 10 rânduri, relația dintre imagine și titlul cărții.

Redactare: Martin Zick
Tehnoredactare și DTP copertă: Mihail Vlad
Pregătire de tipar: Marius Badea

Traducere de Mihaela Pogonici

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
OSBORNE, WILL

Cavaleri și castele / de Will Osborne și Mary Pope Osborne ; il. de Sal Murdocca. - Ed. a 2-a. - Pitești : Paralela 45, 2021
ISBN 978-973-47-3387-3

I. Osborne, Mary Pope

II. Murdocca, Sal (il.)

087.5

94

Will Osborne and Mary Pope Osborne
Magic Tree House® Fact Tracker #2 – KNIGHTS AND CASTLES

Text copyright © 2000 by Will Osborne and Mary Pope Osborne
Interior illustrations copyright © 2000 by Sal Murdocca
Cover photograph copyright © Dave Nagel/Liaison Agency
This translation published by arrangement with Random House Children's Books, a division of Penguin Random House LLC.

Referent științific: DR. MIKE NORRIS de la Muzeul Metropolitan
de Artă din New York

Referent educațional: MELINDA MURPHY, specialist în media,
Școala Elementară Reed, Cypress Fairbanks Independent School District,
Houston, Texas

Copyright © Editura Paralela 45, 2021

Prezenta lucrare folosește denumiri ce constituie mărci înregistrate,
iar conținutul este protejat de legislația privind dreptul de proprietate
intelectuală.

www.edituraparelela45.ro

CAVALERI ȘI CASTELE

Ediția a II-a

Însușește volumul 2 din seria

Portalul magic:

Cavalerul misterios

de Will Osborne
și Mary Pope Osborne

Ilustrații de Sal Murdocca

Editura Paralela 45

(www.edituraparelela45.ro)